

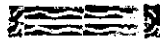

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 2. Septemberben 1789.

Tsak Elegyes — a' hogy a' Tudósírók érkeznek.

A' F. Császárnak a' maga Telli-orvosza által
nyitott Sebe kívánt elő-menettel gyógyúl;
egy annyira, hogy már ő Felsege Aug. 28. dikán
lég-előbb, megint egynéhány órákig az ágyat el-
hagyta vala. — Augustusnak 27. dikén este-felé bé-
jött vala Ferentz fő Hertzeg Laxenburgból Bétsbe,
és más nap reggeli 5 órakor, a' maga 2 Generál
Adjutánjaival edgyütt a' Taborhoz indula. A' Var-
tembergi Ersebet Hertzeg Alszöny is Laxenburgból
bé költözött Bétsbe. — Feldmarsal G. Pellegrini a'

múlt Tsötörtökön indúla - ki Bétsből a' Táborhoz ; hibázott hát egy hozzánk érkezett minapi Tudófitás.

Minthogy *Ferentz* fő Hertzeg , és sok más állortzás név alatt érkezett idegen Hertzegek és Gavallérok már Bétsből a' Táborhoz le - indultanak ; kik minnyájon a' *Belgrád'* ostromát látni szereznék ; és minthogy a' békeiséget kért Portának - is már meg érkezettnek lenni gondaló felelete csak arra hátaázodottnak lenni mondatik , hogy ő semmit se adjon nekünk , és mi se néki ; hanem csak ugy kössünk békeiséget ; még pedig olyan fel tétellel , hogy az Auszriai Ház , a' maga Frigyesétől az Orosz Udvartól örökösön váljon - el , és a' Portával örökös frigyet kössön , csak alig , ha az ajtó küzöbében tegnap bé - lépintett September a' *Belgrád'* kapuin nem fog kotzogatni ; melyet a' *Magyar Kurir* csak ugyan addig nem hízen , valamig a' Portának fellyebb irt feleletét bizonyosnak lenni el nem leheti magával ; mert azt bizonyoson tudjuk , hogy a' Porta maga kérte tőlünk a' békeiséget , és hogy miis a' kívánt békeiségnek meg - nyeréséért nem nagy kívánságokat tettünk ellene . 14 napok alatt bővebben meg - tudjuk a' dolgot ; addig pedig Bétsben közönséges vélekedés , hogy *Belgrádnak* ostromához fognak ezen hónapban . — — — — —

— *Selim Ginadari* az ujj Szúltán , a' mint iratik , kívánná ugyan a' Békeiséget ; de a' *Divány* , ki Anglus 's más idegen musika húrján mondatik tántzolni , azt hízi , hogy mennél tovább folytatja a' háborút , annal szereztsélebb békeiséget köthet , és a'
maga

maga hatalmas 2 ellenségeit-is annál erőtlenebbekké teszi. A' Frantzia belső zenebona — a' *Svédok*' két izbéli szerentsés tsatázása — *Mahumednek* azon Törvénye, hogy semmit vér-ontás nélkül a' *Gau-roknak* által-engedni nem szabad, 's más nyilván lévő környülállások tsak ugyan arra mutatnak, hogy ha Belgrádba a' 2 fejú Sas félszket akar rakni, vagy előbb, vagy utóbb löni kell annak az oldalát.

Bándt. — A' mely Postta a' mi különös Tudósítáfunkot hozta, ugyan a' hozta a' Budai Ujság Levelet-is, melyben mind a' kettőben az erőstetik, hogy a' Szabad-fergesek' Komendánsa Kapitány *Bojér* (az idősebbik; mert ketten vagynak testvérek) a' maga népével önként hamarabb *Méhádia* felé sietvén 17-dik Aug. estve-felé, mint a' több. Sergek, étzakának idején az ellenségnek fogságába esék 8 szabad katonáival edgyütt; de a' tsak ugyan egy nevezetes meg-jegyvést érdemel, hogy Kapitány *Bojér* vala az, ki a' maga kemény lövővel leg-elöl mégyen vala a' *Méhádiándl* meg-telepedett ellenségre, még pedig egynéhány órával előre. — Az iratik ezen Tudósításban, hogy még *Szuppanek* körül lok Sergek tartozkodnak az ellenségnek, kik magokat az *Allion* hegyén-is keményen el-sántzolták, és ezeknek számát mint egy 20-ezerre vetik. — Minekutánna Feldm. B. *Laudon* 17-dik Aug. a' Nagy Táborhoz meg-érkezett volna, leg-ottan lóra ült, a' Tábor körül lévő hegyeket meg-járta és meg-vizsgálta; egynéhány Vezéreket magához hivatott, és azokkal a' maga tzelját közlötte. 19-dikben pedig

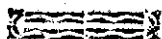

G. M. *Bloufzky* Urat 3 Osztály *Sakmin* vasással, 1 Bat. *Lasci*, 1 Bat. *Bresánville*, és 2 Bat. *Alvintzi* gyalogjaival ezen Tábortól *Sáska*-felé inditá, hogy a' F. M. L. *Hertzeg Valdek* hadi-tettét erősebbé tegye; de még nem tudhatjuk, ha vajon ezen *Hertzeg* vette parantsolatot-is az ellenségre való ütésre, vagy hogy tsak a' rá-ütni akaró ellenség előtt akar jó kalap alatt állani. — — Az osztrómi eszközök. Péterváradnál útra készítették, és a' legkeményebb osztróm néz-ki minden készüléteknek szeméből.

Ujj-Palánkáról ezt írják *Aug. 21-dikén*: „A' *Feldmarsal Ur Obester Hiller* Urat Bétsbe küldé a' napokban ő Felségéhez, hogy a' következő hadi-munkának *Plánumát* közölje ő Felségével. Azt gondoljuk azért, hogy 28 — vagy — 29-dikben meg-fogjuk tudni, ha vallyon *Belgrád* fog-é osztrómalatni vagy nem. Tegnap a' *Klerfé* hadi-tettéhez mene *Feldm. Laudon*, és ugy itélünk, hogy a' *Klerfé Serge* a' *Hertzeg Valdekével* edgyefittetik, mivel *Szuppánek* körül még 20-ezer főből álló *Serge* fekszik az ellenségnek. A' *Feldmarsal Ur* itt fogja vizsza-várni *Bétsből Obester Hiller* Urat a' felelettel, és addig azt akarja ki-nyomozni, hogy vallyon a' *Szuppánek* körül lévő számos ellenségre jobb lélsen-é nekünk rá-ütni, vagy tsak óltalmazólag tartani magunkot? — Ma, u. m. 21-dikben, a' *H. Kóburg* és *H. Hohenlőhé* győzedelméért a' *Tábor Te Deum Laudamust* énekle. A' *Lovas-fergek* jobbfelől állanak valá hadi-rendben, a' gyalogság bal-felől; és 12 — 12 fontos gollyóbitú ágyuk valának

a' két szárnyra parádében hadi-sorban állott népnek közép pontján ki-szegezve; és ezek edgyik szárnyától fogva a' másikig sorra 3 győzedelmi-tűzet adának. — A' *Budai Tudósításokban*-is az iratik, hogy itt-is 20-dikán tartaték ezen győzedelmi hálát-adó Pompa, hól Gen. B. *Barkó* Ur a' maga Húszár *Uniformisban* vala jelen. — *Egy szép-jegyzés-is érkezett-meg ezen Ujj-Palánkai Levélben; melly közönséges tudóst érdemel t. i.* „ Minekelötte még a' *Klerfé* Serge Méhádiához elé nem nyomúlt volna, elküld H. *Valdek* egy Hadnagyot 50 Húszárral, olly parantsolattal, hogy az ellenséget keresse-fel és hozzan tudósítást rólla. A' Hadnagy Ur egész *Almás* körül egy ellenséget sem talál; tehát el-megy egész-szen *Méhádidig*, hól rá-talál 400 meg-telepedett Török Seregre. Meg-határozza magát, hogy azon ellenségre rá-üfsön, 's kérdi a' maga Húszárjait-is: volna kedvek ezen ellenségre rá-ütni? Midön lát-ná, hogy a' Húszárok minnyájon égnek a' tsata kivánságától és meg-ütközni kívánnak, 51-ed magával a' 400 Törökre, ki-vont kardal, egész dühösséggel febes nyargalvást rá-üt. Ezek azt gondolván, hogy a' Húszároknak hátulról *Isten* tudja mennyi segítségék vagyon; mivel olly nagy bátorsággal és dühösséggel ütnek reájjok, egész zavaradással szaladni kezdenek. A' mi Húszáraink egész-szen *Szuppánékig* szüntelen kergetvén őket, 15-töt közülök le-vágának, edgyet pedig fogva hozának-vizsza a' Printznek ajándékba. Ez a' mi Húszárainknak bámulásra méltó tselekedetek. Ezen Hadnagy Urnak Nevét még nem tudjuk, de minden órán fog-

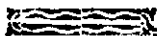

júk tudtára adni az Erdemes Olvasóknak, ki lett legyen.

Zemlin 22. Aug. — Ezen hónapnak 15. dikén jó reggel el-indúl az Inzsinéreknek Obesflájdinánt-jok *Hoffmann* Ur, a' *Dalton* Sergebélieknek óltalmazó őrizetek alatt, a' *Bésánia* Sántzhoz, hogy ott megint valamely ágyuzó állásoknak való helyet mérjen-ki; ezt a' Tzigány sziget háta-megett el-bútt Törökök észre-vefzik; és jó reggel mint egy 4 óra tályban, mintegy 300 főből álló Sereggel tsak elé állanak a' rejtékből, és a' mi Szélső-őrizeteinkre ütven, ezek a' nagyobb erő elől vissz-fa-húzzák magokat; meg-gyűjtyák a' Törökök a' mi nem rég épített Örző-kunyhóinkot, és rá-ütnek az Obesflájdinántra nagy dühöfsséggel, ki *Dunavitzához* nem mezfze körül vétetik az ellenségtől. Midőn látná ezen Obesflájdinánt, hogy minden őrizetével edgyütt mi-gyárt oda leszen; meg határozza magában, hogy örző katonáival edgyütt a' vízbe ugordjék, és így mentse-meg életét; mellyet tselekedvén, szerentséfen meg-menekedék; de 11 embereit ott hagyá halva. — Aug. 22. dikén itt is *Zemlinben* a' Hertzeg *Kóburg* és Hertzeg *Hohenlohé* győzedelme következő tzeremóniával innepelteték-meg: „ Reggeli 9 órakor a' *de Ligné* Hertzeg Sátorában, melly a' Duna partyán a' Harmintzodos háznál vala, a' *Dalton* Sergénél lévő Tábori Pap által *Mise* tartaték, és annakutánna a' *Te Deum Laudamus* élénekelleték. A' hajók és Tábori Bárkák Zászlókkal és Vitorlákkal szépen fel-ékesítve egézfzen a' Hadi-szigetig hadi-rendbe elé-űszának; a' *Dalton*,
Laudon,

Leudon, Kallenberg, Kaprara és Gyulai Sámuel gyalogjai a' leg-nagyobb parádében Török musikával szállának-bé a' hofzfzon nyúló Sántzokba és föld-várokbba, és ezt a' Duna partyától fogva egészfzen a' *Bésániai Observatoriumig* meg-szállák. Midön mind ezek szép rendben vólnának, 10 órakor meg-szóllallának az ágyuk; még pedig ugy, hogy a' hajók felöl való bal-szárnyán kezdödven, az egész fegyverben álló nép között 3 szaladó tűz adaték, ugy hogy ez a' Duna partyán kezdödven, meg-szakadás nélkül megyen vala hirtelenséggel a' *Bésániai Observatoriumig*; ott megint el-kezdödven, viszfza a' Duna partyáig 's meg így 3 izben. 11 óra vala, midön a' fegyverekből repülő tűz meg-szünék. Ez alatt a' mi hajóinkon, és bárkáinkon, és a' Belgrád-felöl való kapuk előtt a' föld-hányásokon lévő ágyuink keményen meg-valának töltve. Midön ezen tüzi-pompát látnák a' szomszéd Belgrádiak, fel-rohonának a' Belgrád-Vára fokaira, és nem tudják vala, mi dolog? annál-is inkább, mivel ezen pompa előtt ök-is egynéhány ágyu tüzet adtanak; és ezen tüzelés alkalmatofságával-is 4 ágyukat lövének a' Száva partyaira.

Egy más ugyan ezen napon költ *Zemlini Levélben*, ugyan ezen tzerémóniáról azt írják: A' mi Komendérazó Generálunk *H. Ligné* ezen győzedelmi pompával szánfzándékkal akart a' Belgrádi Törökökre rá-ijeszteni, és ugy láttzik, hogy a' magatzélját nem-is hibázta-el egészfzen; mert midön a' mi hajóink, bárkáink, és sajkáink magokat egész parádében hadi-rendbe szedték, és a' mi népünk

a' Duna partjától fogva a' *Boszniai Observatoriumig* sorba állott, leg-ottan egy rémült figyelmetesség esék Belgrádban. A' Bafa maga-is a' fővebb emberekkel ki-tekinte a' házából, és a' véghetetlen Törökség nyüssg vala a' Vár fokain. Midön pedig nálunk egy lárma-tzégér meg gyujtatott volna, (mivel ezen mezfze nyúlt népnek ezzel adnak vala jelt a' tűz-adásra) és szaladó-tüz adaték, ök-is leg-ottan egynéhány ágyukat botsáttának mi-hozzánk; kik, kéttseg kívül, ezen kézfületekből azt gondolják vala, hogy az ellenek való ostrom kezdődik. Midön a' Belgrádiak ágyuzni kezdenek által, miis a' hajókon lévő 18 és 24 fontos gollyóbisú ágyukból egynéhány gollyóbisokot küldének bé Belgrádba, és ugy tettik, hogy ezek a' gollyóbisok igen jól jártanak; mert a' Belgrádiak ezekre takarodnak vala-le a' Vár fokról, és a' Bafa-is bé-húzá magát a' szobába. Mi 400 ágyu-lövészeket tettünk; mely ugyan került egy kiss költségben, de a' Belgrádlakra nézve nem vala szükségtelen.

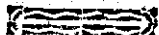
A' Horváth-országból jött Levelekben iratik, hogy a' *Boszniaiak* azt a' Tudóstitást tették F. M. L. *Vallis* Urhoz, hogy ök a' *Likai* széleken el-fogott Tisztjeinket, kik között Kapitány *Szilgenfeld*, *Filipovits* és *Rinkhémer* Hadnagyok-is találatnak, vissz-a-adják, ha mi-is ezekért a' *Noviból* fogott Agát és némely más Fogságunkban lévő Tisztjeiket nekik vissz-a-adjuk. Ezen ajánlást F. M. L. *Vallis* Ur ö Felségéhez küldötte, és a' mint értjük, ö Felsége bizonyos meg-határozással, ezen ajánlásnak helyyt adott. — Az *Ostrovátzi* széleken 10-ezer Törökök valá.

valának öfzve-gyűlve, de Aug. 7-dikén a' *Jefzernitza* Bafa-is a' maga Sergével megint vízfza-ment; és a' többi is a' magok Várjaikba húzták magokat. Egyenetlenséget mondanak támodtnak lenni a' Bosznyakok között; azonban a' *Skutari* Bafa-is megtsalta őket; mert azt ígérte vála, hogy ezen időre 20-ezer néppel fogna meg-jeleni segittségekre, 's még szándékában lints, hogy meg-jelennyék; azért az öfzve-gyűlt Sergek-is el bomlottanak,

Külső-országí Tudófitáfok.

Tegnap érkezének *Varsóból* a' Levelek, melyek ízerint azt hízik Lengyel-országban, hogy az Orofzok a' Törököktől *Otzakovnál* keményen meg-verettettek volna, és hogy magát-is ezen Várat elvesztették volna. A' Törököknek ugyan leg-első tzeljok ezen elztendőben az, hogy *Otzakovat* a' Muszkáktól vízfza-vegyék; a' második tzeljok az, hogy *Belgrádot* és *Bendert* kezek között meg-tart-hassák; azért, ha mingyárt ugy tettzik-is, hogy ezen hír talám tsak ohajtott kívánságok volna a' Lengyeleknek, nem pedig meg-történt dolog; de még-is azt bizonyoson el-hihetik az Erd. Olváfók, hogy *Otzakov*, *Bender* és *Belgrád*-felől minden órán nagy hírek tsenditik-meg füleinket. Juliusnak még 3-dikán, tudjuk, hogy *Otzakouban* vóltának az Orofzok, és az oda meg-érkezett H. *Potemhint* nagy ágyu szozatok között fogodák.

Belgiumban, a' Brüzsfzelből érkezett Levelek ízerint, kezd a' tsendesség helyre állani; de hogy
az

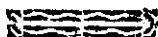

az alattamban való tűz meg-tsedefedett légyen-é, vagy tsak a' hammú alatt terjed? a' következő idő fogja meg-mútatni. — A' Frantzia Pátrioták Sergettől mondotnak itt a' széleken járni. Mi várjuk, szól a' *Brüszfzeli* író, a' *Bender* Sergét, melly a' határ-szélek-felől való Városokot fogja meg-szállani. Nagyon fogja itt a' tsendefséget az-is okozni, hogy ő Felsége a' Püspököknek a' magok eddig szokásban volt Semináriumokat megint vizsza-engedte, egy 14 dikben költ kegyelmes rendelése által, és a' Bútsú-járások-is megint meg-engedtetek: és azt erősitik, hogy az Orvasi tudományt ki-rekesztvén, az Univerlitás-is *Lévenbe* megint által-tétetik. Ezen Felséges Rendelésben nyilván ki-vagyon téve, hogy a' Klastromokban sem *Filosofiót* sem *Theológiát* nem lészzen szabad tanítani, hanem az ifjú Szerzetesek a' magok Kerületekben lévő Püspök Semináriumába fogják a' *Theológiát* tanulni, a' *Filosofiót* pedig az Univerlitásban, és mig azokat a' Tudományokat nem tudják, mellyek a' Papi-hivatalra szükségsek, addig sem a' Szerzetbe, sem a' Papi hivatalba bé-nem iktattatnak. A' Királyi, vagy ugy nevezett *Generál Seminárium* ugyan meg-marad; de itt a' *Theológiát* tsak azok tanulják, kik az Univerlitásban tanulnak.

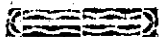
A' minapban félben-szakadott Frantzia-oroszági ujj végezőseknek második Részze továbbá illetén forma értelemmel folytatattik:

„A' Királynak ezen következő elsői-jufsokkal (*prærogatívákkal*) kell birni, arra-hogy a' teljesítő

lyesítő Hatalomnak (*Potestas exequendi*) meg-tartásában, és senkitől sem függésében bátorságos legyen: — „A' Király, feje a' Nemzetnek, és a' Törvény-szerző tefinek, tökéletességére tartozó tagja; övé a' leg-felsőbb tellyesítő hatalom; Ő tartozik az Országnek külső és belső békeféségére gondot viselni; az Igazságot a' maga Neve alatt az Itélő-székek által ki szolgáltatni; a' hibázókat megbüntettetni; azokat, kik a' Törvénynek óltalma alá folyamodnak bé-fogadni; minden Polgári Jus-fokat, és a' Koronának *prærogatívát*, a' Törvények, és ezen jelen-való végezésék-szerint oltalmazni. — A' Királynak személlye Szentnek, az az sérihetetlennek tartásék; és azért őtet semmi Törvény-szék eleibe idezni nem lehet egyenesen. A' mely sértődések vagy a' Király, vagy a' Királyné személlye ellen lennének, azok sokkal szorossabban büntetődjenek, mint a' mások ellen esett sértődések. — A' Király leg főbb Tisztje minden szárazon vagy tengeren lévő hadi-sergeknek; nékie egyedül vagyon ki-rekesztőleg hatalma (*jus exclusivum*) a' Sergeknek egybe-gyűjtésére; azok fenytékének regulázására; az Ország-határainak óltalmazása végett; erősítéseknek tételére. Továbbá vagyon a' Királynak ki-rekesztő Hatalma más Hatalmaságokhoz Követeket botsítani, és az azoktól jövöket elfogadni; Frigyeket kötni; békeféséget szerzeni, és a' hadakozást folytatni; sőt a' maga Népeinek hasznára kereskedő szövetségeket-is szerezeni, úgy mind azáltal, hogy ha az ilyen szövetség a' Frantzia Polgárokat valamely ujj köteleléségekre szoritaná,

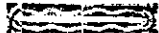

tehát az ilyen szövetségnek elsöben a' Törvény-szerző Test vagy gyülés által szükség lészen hely-be hagyatni. — A' Király egyedül pénzt verethet, de annak betsét a' Törvény-tévöknek meg-edgyezése nélkül meg-nem határozhatja, annyival is inkább nem változtathatja. — Ö egyedül osztogathat meg-grátiázó Leveleket, de tsak ott, a' holl a' Törvény meg-engedi. — Ö a' Korona Kintsének gond-vifelője, Sáfára; de a' Törvény-tévöknek meg-edgyezése nélkül, abból se el-nem idegenithet, sem ahhoz többet nem szerezheth. A' Királynak lehet az Országba parantsolatokat ki-adni és küldözni, ha azok törvényesek; de valamely törvényes proces-susnak a' Törvény-szerzőknek meg-edgyezések nélkül haladékat nem parantsolhat. — A' Király határozatlan Ur a' maga Ministereinek és Tanátsofsai-nak választásában; hatalma vagyon a' törvény-tévö Testnek Tagjait öfzve-hivni; a' Tanátsból a' gyüléssel edgyütt, azt a' mi az Orzágnak igaz-gatására szükséges, törvényesen rendelni és parantsolni. — Egyedül a' Király osztogatja-ki a' grá-tziát, a' jutalmazásokat; Ö nevezi-ki mind az Egy-házi, Polgári, és Hadi Tisztsegekre lépöket. — A' Frantzia Korona örökség-szerint valónak marad, de a' Leány ág innen ki-rekesztetik. — Ezután a' Frantzia Királyok 21 esztendöknek el-érése előtt ember-koroknak (*Majorenniseknek*) nem fognak tartatni. A' mig a' Király Minorennis, vagy az el-méjében háborodott, az alatt a' Királyi hatalom-nak gyakorlása, valamely más Régensre bizattas-sék. A' Régenfi Fival szintén azon régulák-szerint

szálljon egyről másra, valamint a' Királyság: az az: mihelyt a' Koronának örökösse elérte az ember-kort, arra, addig pediglen a' legközelebb való atyafira. — A' Minorennis Királynak nevelésére nem a' Régens tartozik gondot viselni, hanem az, a' kire a' meg-holt Királynak Testamentomában bízott, vagy ha senkire sem bízott, tehát az Anyját nevelje a' Koronának örökösét. — Az elméjében háborodott Királyra való gondviselés, az ő Feleségét illeti, vagy ha Felesége nem volna, tehát a' Nemzetnek Répresentánjai, valakit arra választanak: ugyan ezek választanak Régenst is olyankor, midőn olly közel való Succesor nintsen, a' ki Régensnek következnék. — Mind azt, valamint az elméjében meg-háborodott Királynak idejébéli Régenst rendeltének, utselekedtenek, ha a' Király épségre jő, vagy a' következő Király, ha helyesnek nem találja, visszavonhatja és semmivé teheti. “

Egy más ugyan ezen időben költ Párisi Levélben azt írják, hogy már a' Frantzia Nemzet egy néhány Nemzeti Regementeket, u. m. valami go-ezerig való népet meg-mustrált, és szorgalmatosan gyakoroltatnak a' fegyverkezésben. Minden Tartományokra ki-vagyon szabva, mennyi Nemzeti katonát fognak adni, és olly szorgalmatosok ezeknek ki-állításában, hogy csak 3 hónapok alatt is az egész Nemzeti Tabor fegyverben fog talpon állani felöltöztetve. Ezeknek a' Nemzeti katonáknak semmi 'Sóldjak nem lészen, hanem otthon a' magok mesterségeket és gazdaságokat folytatják Tisztostól, és mikor a' szükség kívánnya a' Tartományok veszik

szik a' parantsolatot, és minden Tartománynak ka-
tonái oda mozdúlnak, a' hová parantsoltatik s. t.

A' Svájtzter, vagy Frantzia 'Sóldon lévő Német
katonák-is, kik a' Nemzeti zenebonáfok ellen fegy-
vert fogtanak vala, önként a' Nemzeti Sergekhez
adták magokat, kiket a' Nemzetnek, vagy ennek
Representáusainak némely része nem akar vala keb-
lébe fogadni; de más része, a' jelen-való kúrnyül-
állásokra nézve jobbnak itéle, hogy most vegyék-bé
ezeket-is; de ezeknek nem sok állandóságot ígér-
nek némellyek. A' fő Városban már meg-tsende-
sedett a' lárma; de a' Tartományokban minden
fel-van máig-is fenekéből fordúlva; most már a'
Nemzet maga igyekezik benne, hogy a' tsendesség
helyre áljon; azért nagy reménység vagyon hozzá.

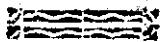
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tudományos dolgok.

*Europa als der Waagschale, oder des Staatsver-
hältnisses des Römischen Kaisers, mit der ottomanni-
schen Pforte, als den Quellen der Politik und Ge-
schichte. Eine Unterhaltung am Reichs-Tage. — Por-
ta sublimis humiliata corrueit, Samsone JOSEPHO
II-do occasu immenso. In 8.vo. Stendal. — Az az
— A' mérő fontba tétetett Európa; avagy a' Ró-
mai Tsáfszárnak a' Török Udvarral való Országai mi-
némüésege, a' Politika és Hiftória' forrásiból szede-
gettetett. Egy idő-töltés a' Német-ország' gyűlésén.
A' Nagyságos Porta meg-aláztatik, és iszonyú rom-
lással öszve-dül II-dik Josef' Sámsoni hatalma alatt*

Ez a' rendes és e' mostani idökre nézve nevezetes Könyvetske, küldtetett ez el-múlt esztendőben *Ratisbonába*, a' Német-ország' Gyülésére, egy nevezetlen Író által. — Világosan meg akarja ő abban az el-múlt idökből mutatni, hogy e' mostani Török háborúnak a' Frantzia Udvar az indító 's életető oka. 'S egyszersmind meg-felel arra-is; Ha valyon elégséges okai vóltanak 's vagynak-é a' Romai Császárnak ezen háborúra? Minthogy pedig idő töltést 's mulattságot akart a' nevezetlen Író szerezni Német-ország' Gyülésének; mennyire érte el tzeljät, ezen gondolati meg-mutatják:

Német-ország ugymond most az első Európának közönséges gyülésében, a' külső dolgok' mirémüségének mérő fontján. Mellette van Anglia. Muszka-orzágnak elég bajt ad, hogy a' Törökökkel végezhesse dolgait. Lengyel-ország már régen meg-erőtelenedvén a' *difenteriádbnn*, (has-follyásban) most száraz nyavallyában fekszik. Frantzia-ország, csak alattomba-való bolzfzonkodással rabolja a' Politika' Tár-házait, ha talám valamiképpen véletlen egy olyan eszköze akadhatna, melly el-alélásának eleit vegye, és a' meg-hervadott lilomokat, meg-elevenítő frisseségre hozhatná. Hollandia az élet' ere-verése' akadozásiban sínlódik. Svétzia, mindenféleképpen okoskodik, ha csak fel-nem veri ötet bölts nyugodalmából egy mesterséges országos Kém. Dánia pedig tsendes békefélegbe nyugfzik, a' szeleknek minden rettentő zúgái között. 's a' t. *Lásd Allgem Litt Zeit. Jena. 1788. Oktobr. p. 318.* Nékünk ugy tétzik, hogy ez a' Politikus Statiztia,

vagy nem akart Európa minden, leg-alább nevezetesebb Országainak minéműségekbe jól belétekinteni, vagy pedig — minthogy mulattságra írt — fok dolgokban, tsupán tsak tréfált. Leg-alább ha most írná ez idő töltést, fok Országokat másképpen kellene mérni mérő sárpenyőjében.

A' Kurir' ítélete-szerint, ezen Levélnek írója, vagy Czigány musikus volt, ki a' félig részegen tántzálókat ditséri, hogy szépen tántzolnak, azért; hogy ezektől többet vár, mint a' jozonoktól, vagy nem tudta a' mostani Frantzia, Anglus, Pruszszus, Svéd és Lengyel környülállásokat, és Enropának titkosabb rejtekeibe nem volt be-nézése; mellyet z észlendő fog még bizonyítani.

A' Gabonának mostani ára.

Pofonyban :

A' tiszta búzának	Pofoni mérője	78 — 79 gar.
— Közönséges búzának	— —	71 — 72 -ig.
— Elegyes búzának	— — —	68 —
— A' Rosnak	— — —	58 — 60 -ig.
— Az Árpátnak	— — —	34 — 37 -ig.
— A' Zabnak	— — —	25 — 28 -ig.